

SFÂNTUL
IOAN DIN KRONSTADT

Despre
bine și rău

În românește de Boris Buzilă

editura
Σοφία

București

Duhul lui Dumnezeu și duhul răutății

*Deosebește întru tine Duhul cel de viață dătător
și duhul care ucide sufletul*

Deosebește întru tine Duhul cel de viață dătător și duhul care ucide sufletul. Atunci când îți hrănești sufletul cu gânduri bune, îți este bine și ușor. Simți în inimă pace și bucurie și ai întru tine duh bun, Duhul cel Sfânt. Când ești însă frământat de cugete rele sau de porniri ticăloase ale inimii, îți este rău și te simți împovărat. Această tulburare lăuntrică îți arată că ai întru tine duh rău și viclean. Când duhul cel viclean se află întru noi, simțim o strângere de inimă și o neliniște, și de cele mai multe ori ne este cu mare anevoie să ajungem cu inimile noastre la Domnul, întrucât duhul cel rău ne leagă sufletul și-l împiedică să se înalțe către Dumnezeu. Duhul cel viclean este duhul îndoielii, al necredinței, al patimilor, al strâmtorării, al întristării și al neliniștii, în vreme ce Duhul cel bun este duhul credinței, care nu se îndoiește, duhul virtuților, al libertății sufletești și al lărgimii, duhul păcii și al bucuriei. După aceste semne poți cunoaște când ai întru tine Duhul lui Dumnezeu și când ai duhul cel rău. Înalță-te cât mai adesea cu inimă mulțumitoare către Duhul cel Atotsfânt, Care te luminează și te însuflețește, și fugi din răputeri de îndoială, de necredință și de patimi, cele prin care ne pătrunde în suflet șarpele răutății, furul și ucigătorul de suflete.

De nu vei cunoaște din proprie cercare cum lucrează asupra ta uneltirile cele rele ale duhurilor răutății, nu vei cunoaște și nu vei prețui după cuviință nici face-rile de bine pe care le primești de la Duhul cel bun. Dacă nu cunoști duhul cel ucigător, nu vei cunoaște nici Duhul cel de viață dătător. Numai în măsura în care ne dăm seama de deosebirea dintre bine și rău, dintre viață și moarte, putem cunoaște deslușit binele și răul. Dacă n-ai îndurat necazuri ori primejdie de moarte trupească și sufletească, inima ta nu-L va cunoaște pe Mântuitorul cel de viață dătător, Care ne poate izbăvi de necazuri și de moartea cea sufletească. O, Iisuse, Tu ești mângâierea, viața, pacea și sporirea întru bucurie a inimilor noastre! Slavă lui Dumnezeu celui preînțelept și atotbun, Cel ce îngăduie duhului răutății și morții să ne ispitească și să ne chinuiască! Altminteri, cum am putea prețui oare mângâierile harului, ale Duhului celui mângâietor și de viață dătător?

Căci dorința cărnii este moarte, dar dorința Duhului este viață și pace.” (*Romani* 8, 6) Ar putea fi oare cineva care să nu se învoiască cu aceste cuvinte ale Apostolului? Dorința cărnii este, într-adevăr, moarte. Apropie-te, omule cel iubitor de arginți și de avuții, zavistnic, iubitor de sine, trufaș și dornic de cinstiri! Lasă-ne să aruncăm o privire asupra ta, asupra faptelor tale și asupra vieții tale! Descoperă-ne, de voiești, gândurile inimii tale! Ne vom încredința din propria-ți pildă că dorința cărnii este moarte. Viața pe care o petreci nu este viață adevărată, căci mort ești cu duhul, și liber fiind, ești întemnițat în lăuntrul tău; având minte, ești ca unul fără de minte, căci „lumina care este în tine este întuneric” (*Matei* 6, 23). Dumnezeu ți-a dăruit inimă destoinică în

a se desfăta cu simțămintele adevărului, sfințeniei, bine-lui și frumosului. Tu însă, prin poftele cărnii, ai strivit întru ea simțămintele și pornirile cele alese – ești ca și cum ai fi mort, căci „nu ai viață în tine” (*Ioan* 6, 53). Dar dorirea Duhului este viață și pace. Tot creștinul care își petrece viața întru credință, care își înfrânează patimile și al cărui cuget stăruie la „câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun”, la „orice virtute și la orice laudă” (cf. *Filipeni* 4, 8), să vină la noi și să ne grăiască ce simte în suflet atunci când dorește cele ale Duhului. Eu – va mărturisi acela – pururea simt în inima mea „pace și bucurie în Duhul Sfânt” (*Romani* 14, 17). Îmi simt inima largă, simt viață prisositoare, disprețuiesc tot ceea ce ține de pofta cărnii, mă minunez cum se face că aceasta are atâta putere asupra omului celui trupesc și neîncetat mă îndeletnicesc cu privirea bunătăților celor cerești, duhovnicești și nevăzute, care sunt pregătite celor ce-L iubesc pe Dumnezeu.

Să crezi și să-ți amintești cu tărie că întru tine sălășluiesc doi oameni: pe de o parte, omul cel vechi, trupesc, care pătimește din pricina patimilor și se pleacă ispitelor diavolului, umblând după cele trupești și viețuind doar după trup – acestuia însă să nu-i facem pe plac, ci să ne împotrivim pornirilor lui celor păcătoase și să-l lăsăm să piară încetul cu încetul; pe de altă parte, omul cel duhovnicesc, omul lui Hristos, cel nou și sănătos, care întru toate Îl caută pe Hristos și petrece întru Hristos, care nu se pleacă poftelor celor lumești, ci întru Hristos își află pacea și viața și voiește să-L aibă pe Hristos în această viață, fără a râvni la nici una din bucuriile lumii acesteia, mulțumindu-se cu cele pe care le primește de la Hristos. Dacă poftelor omu-

lui celui trupesc nu trebuie să ne plecăm, căci a le face voia înseamnă moartea sufletului, năzuințele omului celui duhovnicesc trebuie împlinite prin toate mijloacele, întrucât ele duc către viața cea adevărată și veșnică. Tot creștinul să ia aminte la acestea și să se ostenească spre a le împlini cu fapta.

Omul cel duhovnicesc își cufundă mintea și inima în Dumnezeu și află întru El o vistierie de cunoștință, de înțelepciune și de adevăr, de pace și bucurie în Duhul Sfânt, în vreme ce omul cel trupesc se cufundă în lumea cea desfrânată și păcătoasă, ori în cea materială, și nevăzându-L nicăieri pe Dumnezeu întru ea, caută a-și hrăni din ea mintea sa pământească cuprinsă de orbire, precum și iubirea de sine și mândria.

După cum omul cel pătimăș este într-un duh cu diavolul – lucru pe care eu însumi l-am simțit și l-au simțit și alții –, tot așa și omul cel virtuos este și rămâne într-un duh cu Domnul, iar el mărturisește această zicând: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine.” (*Galateni* 2, 20) Ori așa cum Însuși Domnul a grăit: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el.” (*Ioan* 6, 56) Sau Apostolul: „Sau nu vă cunoașteți voi singuri bine că Hristos Iisus este întru voi?” (*II Corinteni* 13, 5) Sfinții sunt într-un duh cu Domnul, și într-un duh cu Domnul sunt și creștinii cei binecinstitori care trăiesc acum pe pământ. Ce taină minunată și ce cinstire fără de seamăn pentru fiii cei pământești! Dar și ce necinste și pierzare îi așteaptă pe cei ce sunt neascultători și se socotesc pe sine preaînțelepți. Ei sunt într-un duh cu diavolul, de care Te rugăm, Hristoase Dumnezeule, să ne izbăvești pe toți!

Cu cât este omul mai sporit în viața cea duhovnicească, cu atât mai vârtos se pătrunde de duh. Începe a-L vedea întru toate pe Dumnezeu, pretutindeni vădindu-se puterea și slava Sa, iar pe sine însuși se vede pururea și în tot locul petrecând întru Dumnezeu și cu Dumnezeu, simțind că atârnă de El până și în cele mai mărunte împrejurări. Cu cât trăiește omul o viață mai trupească, cu atât mai vârtos se face om trupesc: nu-L mai vede pe Dumnezeu în nimic, nici măcar în cele mai minunate lucrări ale puterii Sale dumnezeiești. Întru toate, în tot locul și în toată vremea, vede doar trup și materie, amăgindu-se întru sine că Dumnezeu nu Se află înaintea ochilor săi. (cf. *Psalmul* 35, 2)

Vrăjmașul ne vatămă și ne mistuie adesea sufletul cu răutatea sa. Această rană ne poate cuprinde inima asemenea uneia care aduce putreziciune, dacă nu o vom lepăda prin credință și rugăciune nefățarnică. Și Dumnezeu ne învăpăiază inimile cu dragostea Sa, dar într-un alt chip: ușor și dulce, fără a mistui, ci încălzind și însuflețind.

În inima omului se săvârșește fie apropierea de Dumnezeu, fie îndepărtarea de El, simțind totodată pace și bucurie ori tulburare, spaimă și apăsare – viață ori moarte duhovnicească. De cele mai multe ori, apropierea se petrece atunci când avem necazuri, și doar Domnul, spre Care ne întoarcem cu toată inima, ne poate izbăvi de ele. Așa ni se apropie inima de El. Îndepărtarea se petrece când nu ducem lipsă de nimic, când ne bucurăm de belșugul bunătăților pământești, care îl fac pe omul cel vechi și trupesc să se trufească. Mai cu seamă când omul nu contenește a înseta de bogăție, de slavă și de faimă –

chiar și atunci când le-a dobândit deja pe toate acestea –, el își pierde credința din inima sa și uită de Dumnezeu, Judecătorul și Făcătorul său de bine, uită de nemurirea sufletului său și de datoria de a-L iubi din toată inima pe Dumnezeu, iar pe fiecare om ca pe sine însuși.

Viața ta sufletească se împarte în chip deslușit în două stări, între care se află o adâncă deosebire. O stare este aceea care înseamnă pace, bucurie și inimă largă și deschisă; o alta este cea în care stăpânesc chinul, spaima și strâmtorarea sufletului. Starea cea dintâi este roada desăvârșitei împreună-lucrări dintre suflet și poruncile Ziditorului, iar la obârșia celei de-a doua stări stă călcarea sfintelor Sale porunci. Pot lua seama și iau aminte cu adevărat cum se naște o stare ori alta. O simt în lăuntrul meu și pe una, și pe cealaltă. Drept aceea, dacă întotdeauna stârpești dintru început sămânța cea pricinuitoare de suferință și strâmtorare, stârpești și roadele sale, adică suferința și strâmtorarea sufletului.